”Tro på oss när vi väl vågar berätta”

När samhällets skyddsnät brister – barns och ungas erfarenheter av våldsutsatthet samt lagstiftningens intentioner och dess faktiska genomslag för barn och unga

Pantea Tavakoli

Regeringsuppdrag

- Undersöka om det finns brister i samhällets skyddsnät för barn, analysera vad bristerna beror på och lämna förslag på lämpliga och konkreta åtgärder.
- I uppdraget ingår att analysera orsakerna till bl.a. den låga upptäckandegraden av våld mot barn och synliggöra skillnader mellan lagstiftningens intentioner och dess faktiska genomslag för barn i praktiken.
- Resultatet ska spridas till berörda aktörer i syfte att stärka våldsutsatta barns skydd, stöd och tillgång till träffsäkra insatser.

”Snälla, det har stått skrivet i min panna att jag behöver hjälp. (Tjej)

- Många barn och unga har tydligt visat att de inte mår bra utan att någon lärare eller annan vuxen i skolan har uppmärksammat dem.

- Flera barn och unga har erfarenhet av exempelvis skolpersonal som när barnet har berättat att föräldern/föräldrarna utsätter barnet för våld, direkt tagit kontakt med en förälder, snarare än att kontakta socialtjänst eller polis.

- Det har i flera fall inneburit att barnet har utsatts för än mer våld eller andra repressalier.

”Det kändes inte som att någon brydde sig, de såg allt. Men de ville typ inte lägga sig i eller.” (Tjej)

Drygt en tredjedel *av de som utsatts av en närstående upplevde att de vuxna inte trodde på dem.*

”Dom ringde sociala och sa jag var manipulativ och ville ha uppmärksamhet.” (Tjej)

”När ett barn berättar om sin rädsla och oro, snälla tro på henne. Sträck ut en hand. Förstå att hon kanske riskerar sitt liv nu när hon berättar.” (Tjej)

Barns berättelser om våld tas inte alltid på allvar och insatserna möter inte deras faktiska behov

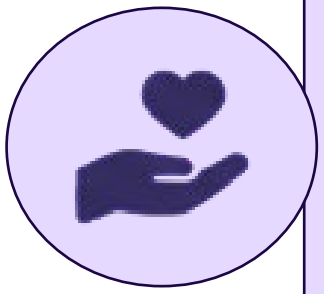

- Många av de barn och unga som har berättat för socialtjänsten om sin hemsituation beskriver att det inte gjorde någon skillnad.
- Ett genomgående tema i många barns och ungas berättelser är att insatser som ges inte tar sikte på grundproblemet.
- Centrala utmaningar är att barn inte ges tillräckliga möjligheter att komma till tals, att föräldrars problembeskrivningar ofta ges större tyngd än barnens och att barns berättelser om våld inte adresseras tillräckligt.
- Barn och unga med erfarenhet av placering utanför hemmet berättar om att vården inte var anpassad efter deras förutsättningar och behov.

”Helt enkelt så trodde de inte på mig. [...] Jag berättade allt det här om att städa och jag fick inte mat, jag fick betala för min egen mat och hur hon var aggressiv. Och så sa min socialsekreterare till mig bara ja, jag tror på att det är din bild. Så basically sa hon till mig att jag ljuger, på ett fint sätt.” (Kille)

”Asså mina föräldrar blev ju lite bättre så men det var ju inte så stor förändring på det sättet. [...]. De har ju själva varit utsatta för sådana saker. [...] Man fattar ju att de är typ rädda för deras heder eller vad folk kommer säga om dem.” (Tjej)

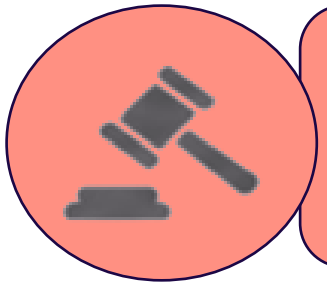

Rättsväsendet ställer höga krav på barns utsagor och barn får bristande stöd i förhörssituationen.
Majoriteten av barnen får gå hem efter barnförhör.
Barn och unga beskriver bristande återkoppling kring anmälningar och att polisutredningar läggs ner.

Barn och unga saknade framför allt att vuxna lyssnade och tog dem på större allvar

Vi frågade barn och unga om det var något de **saknade eller önskade mer av** när de berättade eller visade att de inte mådde bra.

Mer än hälften
Att någon vuxen hade lyssnat på mig.

Drygt fyra av tio
Att någon hade tagit dem på större allvar och att de hade fått hjälp tidigare.

Mer än var tredje
Att någon vuxen hade frågat mig varför jag mådde dåligt.

Ville bara ha kärlek nån som krama mig när jag var ledsen. (Tjej)

Att nån skulle flytta mig till bättre familjehem för 5 år sedan. (Tjej)

”När man anmäler att det blir nåt och händer nåt. Har anmält flera med massa bevis men allt läggs ner. Man tröttnar på anmäla för inget händer!!! Det måste ändras nu!!!” (Tjej)

Slutsatser och rekommendationer inom tre områden

Myndigheternas barnrättsarbete behöver förstärkas och kvalitetssäkras
Inrätta kommunala/regionala drop-in boenden för barn i utsatta situationer, enligt dansk modell, med oberoende stödpersoner.

Samhällsaktörernas arbete kräver mer samordning, spetskompetens och resurser
Säkerställ att ledning och personal inom relevanta verksamheter så som socialtjänsten, förskola, skola, hälso- och sjukvård och tandvård har nödvändig kunskap om barns utsatthet för våld – obligatoriska examensmål och återkommande kompetensutveckling.

Sammanhållet arbete för att ge skydd och stöd
Inrätta en barnskyddstjänst för barn och unga upp till 21 år, separat från nuvarande socialtjänst.

Tack för att ni har lyssnat!

Pantea Tavakoli
pantea.tavakoli@barnombudsmannen.se

För mer information, besök vår webbplats: www.barnombudsmannen.se

Följ oss på:
LinkedIn
Instagram
Youtube

Läs även
Barnombudsmannens årsrapport 2026 med temat hedersrelaterat våld och förtryck

Publikationer - Barnombudsmannen